

ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 9-ше (125) №, 2023 ий сентябрь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

*Юмым Шочыктышо Ёдыр,
Тыйын шочмет уло тўнялан
куан уверым ыштен.*

*Чынын Кечыже
Христос Юмына
Тыйын көргет гыч
волгалтын.*

Пайрем тропарь гыч

**МЫЛАННА ШКЕНАМ
ХРИСТИАН ПОРЫЛЫК ДЕНЕ
СӨРАСТАРАШ КҮЛЕШ**

Юмым Шочыктышо да эреак Ёдыр улшо Эн Святой Владычицын Шочмо кечыж лўмеш святой праведный Иоанн Кронштадтскийын мутшо:

– Шерге иза-шольо ден ака-шўжар-влак, таче ме Эн святой Ёдыр Мариян шочмыжым кугун йывыртен пайремлена. Тудо порын илыше Иоаким ден Анна деч шочын, нунышт шонгеммышт марте йочадыме лийыныт. Святой Черке тиде кечым христиан ўшанымаш шарлыме икымше курымла гычак пайремла. Юмын ойырен налме Ёдырын шочмыжо уло тўнялан куаным конден, вет варажым Тудын көргыж гыч Христос Иисус, Юмо да Айдеме, шочын. Христос шочын да айдеме тукым ўмбалне улшо каргымышым пытарен, тидын олмеш ег-влак ўмбака Юмын суапландарымашыжым ўжын, колымашым сеген, айдеме-шамычлан илышым пуэн. Теве тыге святой Черке тачысе кечын кугу куанжым умылтар.

Эн святой Владычицын шочмыж деч ончыч тудын ача-аваже пеш кугу ойгым чытенит, йочашт уклан көра Господьым чот сөрваленыт, эре кумалыныт. Чот чаманыше Юмын кумылжым савыраш маңын, шкеат весе-шамычлан шуко полшенит. Йоча укелыкым тунам Юмын наказанийже семын акленыт, сандене Иоаким ден Анналан шке калыкышт дечак шуко мыскылымашым чыташ пернен. Ойгырен илымышт, чарныдекумалмышт, егланполшымышт дене нунын чонышт пеш яндарештын, Юмым йоратыме да Тудлан ўшаныме тул дене йўлен. Тыге Юмо нуным Эн святой Ёдырын ача-аваже лияш ямдылен. Чыла тукым гыч ойырен налме

да шонго ача-ава деч шочшо Ёдыр ончыкыжым Юмын Ава лияш йорен.

Поро пиалан илышлан ойырен налме ег-шамычым Господь ончыч ойган да шыгыр корно дене нангая. Юмын Аваланат святой праведный Симеон ончылгоч каласен: «Теве Тудлан көра Израильыште шуко ег камвочшаш да шуко ег кынешаш. Тудо ўчашымашлан амал лиеш. Тыге шукыштын шўмеш шылтыме шонымашышт почылтеш. Тыйынат чонет вошт керде эрта» (Лк. 2, 34-35). Ойырен налме ег-шамычын шуко ойгым чытымыштым тыге умылтараш лиеш: тўня да тўням кучышо сатана – Юмын да ег-влакын тушманже – тыгай ег-шамычым чот шыгыремда, сандене нунын илышышт орлыкан. Но шыгыр корно дене кайыше ег чыла ўшанжым Юмылан пышта, полишым Тудын деч вуча, сандене Господь тидлан шукталташ ок чаре.

Эн святой Ёдыр Мария Шкенжын ўнгышылыкшө да чон арулыкшо дене Юмын Ава лияш йорен. Тудо мемнан Ёшанна, Шке Эргыж ончылно мемнан верч Йодын шогышына. Шке сөрвалымыж дене ўмбака Юмын чын шыдыжым коранда, мыланна райын капкажым почеш. Российым Тудо тўжем гана утарен да утара, вет тудым Шкеак чапландарен, нөлтен, пенгыдемден да пенгыдемда. Сулыкан-влакым утарышаш верчат кумалеш, сандене христиан-шамыч Тудым мучашдымын сөрвалат. Черкыште веле огыл, тўнян чыла верыштыжат Тудо шотлен пытарыдыме шуко чудым ышта. Юмын Эн святой Аваже Мариян шочмыжым волгыдын пайремлаш манын, мыланнат шкенам христиан порылык дене сөрастараш күлеш. Аминь.

ТУДЫН КУАТШЕ, ТУДЫН МУРЫМАШЫЖЕ – ЮМО!

Марий Элыште 25-26 августышто Руш Православный Черкын священнослужительже, Моско олесе Ясенево кундемыште верланыше святой апостол-влак Петр ден Павел лумеш да Юмын Аван Леведмыш лумеш кок храмын настоятельже архимандрит Мелхиседек (тынеш пурымо лумжӧ – Павел Дмитриевич Артюхин) лийын.

Тудо кызыт эше Введенский Оптиной Пустыньын Моско подворьежын настоятельже да Синодальный отделын монастырь да монашество шотышто пресс-секретарьже. Москошто Духовный семинарийым да Духовный академийым тунем пытарен. Монах лияш үп пүчмӧ йӱлам Свято-Троицкий Сергиев Лаврыште 1986 ий 29 ноябрьыште эртымекыже, тудын духовный ачаже архимандрит Кирилл (Павлов) лийын.

Архимандрит Мелхиседек икымше кечын Йошкар-Оласе Православий рӱдерыште «Мыйын куатем, мыйын мурымашем – Юмо, да Тудо мыйын утаралтмашем лие!» теме дене вашлиймашым эртарен. Онгай проповедьше-влакым Интернетыште колыштшо да каласкалаш мастер улмыжым палыше ег-влак зал тич погыненыт. Православный ўшанымаш нерген тудо проста мут дене ойлен, святой ача-влакын веле огыл, тыгак палыме писатель ден философ-влакын илышышт гыч примерым конден. Юмылан кумалме годымат чын радам лийшаш манын умылтарен. Эн ончыч Юмым мокташ кӱлеш, вара шкендын сулыкеш-шамыч верч ӧкынаш, тунам гына шкаланет мо кӱлешым йодаш тоштман. «Икымше ден кокымшыжым шуктен илет гын, тыланет мо кӱлешыжым Юмо шке жапыштыже пуэн шогаш тӱнгалеш», – манын.

Кызыт калык коклаште рак чер чот шарлен, тӱрлӧ амаллан кӧра лишыл егна-влак жап шуде вес тӱняш каят. Айдеме умылымаш дене тиде мыланна – пеш кугу ойго. Юмын престол воктене шогышо батюшка чыла тидым вес семын умыла да умылтара. «Ўшанымашын символыштыжо» ме кажне кечын лудына: «Ўшанен вучем колышо айдеме-шамычын ылыж кынелшашыштым, курымеш илышашымат». Рушлаже тидым «чаю воскресения мертвых и жизни будущего века» манын каласыме. «Чаять» мутшо «пеш чот вучем» маным ончыкта. А ме курымашлыкыш,

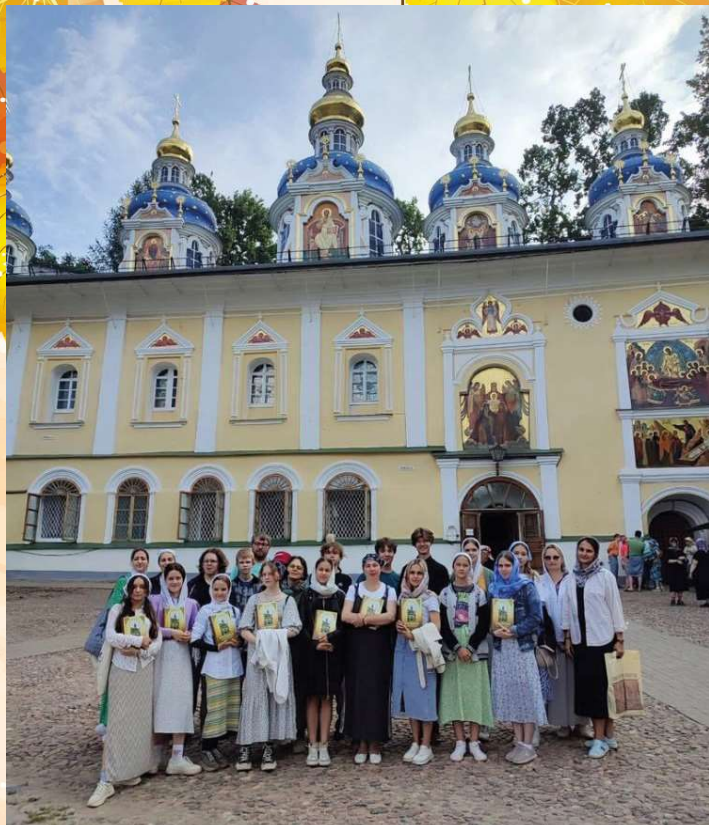
йӧратыше Ача Юмо деке кайымым тыге вучена мо? Рак чер шукыштан тушко яндарын каяш полша, но тыгайже иктаж 5% веле манын ойла тудо.

Татианинский храмын клирикше иерей Андрей Иванов ден «Елеон» паломнический службын директоржо чтец Григорий Михеев кугу унам кастенысе Йошкар-Ола дене палдареныт. Эрлашыжым, 26 августышто, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоаннын благословитлымыж почеш Мелхиседек ача Юмын Аван Благовещенийже лумеш кафедральный соборышто Литургийым вӱден. Тудлан служитлаш иерей Андрей Иванов ден ты соборын клирикше диакон Артемий Бобоч полшеныт. Господьын Волгалт Вашталтмыш лумеш моктымо мурым мурымек, пайрем иконым алтарыш пагален нангаеныт. Шке проповедьшым Мелхиседек ача ты пайрем тропарьын мутшо гыч тӱнгалын. Тушто ойлалтеш: «Христос Юмо, Тыйын эре улшо волгыдет Шкендын Аватын кумалмыже дене мыланнат, языкан-шамычлан, волгалтше. Волгыдым пуышо Юмо, тау Тыланет». Могай волгыдо нерген тыште ойлалтеш? Чынын волгыдыж нерген огыл мо ойлалтеш тыште? Ик ушан ег каласен: «Оксам йомдарет – тиде ойго огыл, тазалыкым йомдарет – тиде пел ойго, а ўшанымашым йомдарет гын, тиде пеш кугу ойго». Ўшанымашет уло гын, Христос дене ушнымаште тыйын чылажат уло! Тидым эре шарнен илыман да чот жаплыман.

Тиде кечынак Мелхиседек ача Ежовысо Мироносиц монастырьыште лийын, игумения Варнава да тушто кумал илыше ака-шӱжар-влак дене вашлийын. Рӱдӧ олашкына пӧртылмекыже, унам ончышо-влак тудым Троицкий храмыш, Вознесенский соборыш, Православийын да Йошкар-Оланан историйлажын тоштерлашкышт коштыктеныт.

Пытартышлан Йошкар-Оласе епархиальный управленийыште митрополит Иоанн дене вашлиймаш лийын. Мелхиседек ачалан владыка Юмын Аван «Троеручице» иконыж лумеш храмыште экскурсийым эртарен, мемнан епархийын историйже дене палдарен.

Нине вашлиймаш-влак мыланнат, толшо уналанат пайдале лийыныт, да мемнан ик поро йолташна ешаралтын манын, ўшанен кодына.

Сергий Радонежский лумеш Йошкар-Оласе гимназийын тунемшыже-влак кажне каникул годым иктаж-могай святой верыш паломник семын коштыт.

Тений йоча-влак, нунын ача-авашт ден туныктышышт августышто Псков ден Новгород кундемлашке миенна, ныл кече жапыште шуко святынным ужынна. Путешествийна Кугу Новгородын ожнысо Кремльже гыч тунгалын. Вара Псков олашке каенна, Снетогорск удырамаш монастырьште эртыше Юмын литургийыште кумалынна, тусо Кремльым ончен савырненна да Псков ерыште яхте дене ийын коштынна.

Тусеч йоратыме поэтна А.С. Пушкинын илышыж дене кылдалтше Михайловский селаш кудалынна, корнышто тудын биографийжым ушештаренна. Мотор тюрвер тuryштö шогышо тошто усадьбе деке миен шуынна, тушто Александр Сергеевичын илымыж годсо шонго тумо кызитат шога. Изирак полемлаште ожнысо арвер-влакым туткын онченна, вет онгай форман пукен, устел, шондык да мотор статуэтке-влак туге чаткан ыштыме улыт. Тыште Пушкин шке няныж дене илен, койыш-шоктышыж дене чот вашталтын. Ончыч йокрокланен гын, вара икте почеш вес произведенийым устан возен, вараже тиде сурт чон йулен пашам ыштыме верышкыже савырнен. Экскурсийым эртарыше илалше удырамаш поэтын почеламутлажым шинчавуд йоре наизусть лудын. Святогорск монастырьыш мийымекына, Юмын кулжо Александр верч чыланат кумалынна. Тригорск селасе шып энгер серыште поэзий касым эртаренна – чылан гаяк Пушкинын почеламутшым уло кумылын лудынна.

Псково-Печерск лаврыште да тусо пещерыште лиймына эрелан шумеш кодаеш. Экскурсовод мемнам тугай торасе курыкпомышко шумеш нангаен, кушто ожнысо колоткалаште ен-

ШҮМ-ЧОННАМ ЙЫВЫРТЫМАШ ТЕМЕН

шамычын капышт канен кият. Ме нунылан «Курымашлык шарнымаш» манын, шыпак муренна. Печерысе кумдан палыме старец-влакын шугарышт воктене Кугече тропарьым йонгалтаренна: «Христос колымаш гыч ылыж кыненын, колымыж дене колымашым сенен да шугарыште улшо-влаклан илышым пуэн». Вашеш нунын «Чынак ылыж кыненын!» манмыштым чон дене шижынна да Кугече куан дене темынна. Кумыл нолтшö экскурсоводна мемнам преподобный Симеон Печерскийын кельйышкыже пуртен, тудын вакшышыштыже шинчен ончаш разрешитлен! А эрлашыжым эрдене лаврыште Юмын литургийыште кумал шогенна.

Паломничествына ожнысо Изборск кундемшыште мучашлалтын. Тушто ме Мальск ер сереш XV курымышто негызлыме Спасо-Рождественский монастырьште да тусо святой памашлаште лийынна. Шум-чоннам йывыртываш дене темен, мөнгö пörтылынна.

Мундыр кундемлаш миен коштшо пиалан ен-влак

ТУНЕММАШ – КУГУ ТЫРШЫМАШ

Тунемме ий тўналтыште кажне гана чыла черкылаште тунемше-влаклан молебным служитлат. Порылыкым умылен мошташышт да чоныштан кўлешан шинчымашым налын кертасышт икшыве-влаклан Господь уш-акылым пуыжо манын, Черке сөрвала.

Теният, 31 августышо, Ёшнур селасе святой апостол-влак Петр ден Павел лўмеш черкын настоятельже иерей Алексей Тарасов кум вере – Ёшнур, Ургакш, Алексеевский черкылаште – тыгай молебным эртарен. Михайловка селасе Архистратиг Михаил лўмеш черкыште настоятель иерей Евгений Симаков служитлен.

Алексий ача ден Евгений ача тунемше верчгына огыл, туныктышо-влак верчынат кумалыныт. Вет тунеммаш – пеш кугу тыршымаш. Тек Юмын полшымыж дене тудо йоча-влаклан куаным гына конда. Тек туныктышо-влакынат тыршымышт арам огеш лий: тунемшыштын сай отметкышт – нунын пашаштан кугу ак.

Молебен деч вара Алексей ача ден Евгений ача чылашт ўмбак святой вўдым шыжыктеныт, у тунемме ийым, молитвам лудын, куштылгын да пайдалын эртараш благословитленыт.

А 1 сентябрьште Алексей ача Ёшнўр кыдалаш школыш миен. Ты школ республикыште ик эн сайлан шотлалтеш. Тений тудым капитально олмыктым, у оборудованийым налме. Шинчымаш кече дене саламлаш толшо Марий Элым вуйлатыше Ю.В. Зайцев да моло кугу уна дене пырля у тунемме ийлан сугыным пуэн. Рушарня школын чолга тунемшыже-влаклан Чап кагаз ден пўлекым кучыктен.

Татьяна МИХАЙЛОВА,
Советский район

ТУНЕММЕ ДЕЧ ОНЧЫЧСО МОЛИТВА

Моткоч поро Юмына! Мемнан көргө вийнам пентгыдемдаш пуымо Шкендын Святой Шўлышетын порылыкшым мыланна колто, тунеммашке мемнам шўманге, мемнам ончен куштышо Юмо, погымо шинчымашна Тыйым чапландарыже, ача-аванам лыпландарыже, Черкылан, Шочмо эллан пайдам конден шогыжо.

ТУНЕММЕ ДЕЧ ВАРАСЕ МОЛИТВА

Пўрышў Юмо, мыланна тунемаш да шинчымашым налаш порылыкым пуыметлан тау Тыланет. Мемнам вўден нангайышым – порылан туныктышо вуйлатыше-влакым, ача-аванам да туныктышо-влакым – благословитле да ончыкыжымат мыланна тунеммашнам шуяш вийым, куатым пу.

ГОСПОДЬЫН ЫРЭСШЕ – ЭН ПАГАЛЫМЕ ДА ЫЛЫЖТАРЫШЕ!

Господьын Ыресше кажне христианинлан – кугу святыне. Черкыште тынеш пурымекына, священник мыланна ыресым чикта. Молитвам лудмына годымат ме шкенам ыреслена – ўмбакына Ыресын палыжым пыштена. Господь Иисус каласен: «Кö почешем кайынеже, шке эрыкшым кудалтыже, шке ыресшым налже да почешем ошкылжо». Тугеже «ырес» мут түрлө умылымашым уша да айдеме тукумын ылышыштыже кугу верым налеш.

Шукерте ожно Адам ден Ева моторлык да йöратымаш дене темше райыште иленыт, но Юмын күштымыжым нуно кишке түс дене толшо сатанан ойжо почеш пудыртеныт – кочкаш чарыме саскам пушенге гыч налын кочкыныт. Тыге ылышышкышт осал пурен, айдеме пүртүсышт вашталтын да райыште илаш йöрдымö лийын. Юмо деч корангекышт, шкештат орланеныт, нунын деч шарлыше тукумат чот орланен илен. Ен-влаклан полшаш, нуным утараш манын, Юмо мландымбаке Шкенжын Иисус Христос Эргыжым колтен. Тидын нерген түн чыным ме кажне гана «Ўшанымашын символыштыжо» лудына.

Сулыкдымо Христос кугу подвигом ыштен – Шке кумылын Ыресеш пудалалтмыж дене айдеме тукумын сулыкшым Шке ўмбакыже налын. Тудын Ыресеш орланымыже айдеме тукумым сатанан властьше деч утарен. Чыла христианинлан Ырес – утаралтмашын символжо веле огыл, мемнан ўшанымашна да ўшанна, корным ончыктышо волгыдо, а осал шўлыш-шамыч тудын ончылно «шикш шаланыме гае шаланен пытат». Ырес полшымо дене ме Пылпомыш Кугыжанышыш Юмо деке каена. Тиде корнышто шуко нелым чыташ перна гынат, ме шкет огынал, мыланна корным ончыктышо Ыресна да Христосын полшышо кидше уло. Тудо мыланна йöратен ойла: «Ида лүд, ончыко каяш кыртмен тыршыза, Мый эре пеленда улам!» Тудын «Шке ыресдам налза да почешем ошкылза» манмыже мом ончыкта? Мыланна ылышыште мом чыташ перна, чылаштыжат Юмын поро эрыкше уло. Ты нелылыкым сенгаш тыршымым «Шке ыресым нумалме» дене тагастарат.

Иисус Христос нерген мондыкташ тыршен,

Тудын Голгофа курыкыш нумал намийыме, тушан орланен колымо Ыресше нергенат варажым мондыкташ тыршеныт, вет ты курык да Господьын шўгарже язычник-влакын кидыштышт лийын. Нуно ты кумдыкым кү, мланде да түрлө идол дене теменыт. Кум курым эртымек, апостол-влак дене төр улшо святой Константин кугыжа шке аважым, царица Еленам, Господьын Ыресшым кычалаш Иерусалимыш колтен. Господь 326 ийыште ты верым адак чапландарен.

Царица Еленалан тунам ятыр тыршаш логалын. Пиалешыже чыным палыше ик шонго еврей нерген каласеныт. Шонгыен ик языческий храм ончыктен да тудын йымалне улшо курыкпомышто ырес-шамыч улмо нерген ойлен. Оралтым пужен кудалтеныт, пещерыш эрыктен пуреныт да тушто кум ыресым муыныт. «Иисус Назорей, Иудейын Кугыжаже» манын возымо она өрдыжтö посна киен, сандене Господьын Ыресшым эше пален мошташ күлын. Иерусалимын патриархше Макарийын күштымыж почеш нунын деке ончыч черле ўдырамашым лишемденыт, ик ыресше воктене тудо паремын. Тунам эше колышо ик еным тояш нангаят улмаш, сандене тудын ўмбакаш ырес-влакым пыштен онченыт. Кумшо Ыресым пыштымекышт, саде енет ылыж кыненыт – тыге Господь Шке Ыресшын Ылыжтарыше улмыжым ончыктен. Тушто улшо чыла егат Ыреслан кумалын, Тудым йöратен шупшалын. Господьын Ыресшым мумо нерген увер вашке шарлен, да тушко чот шуко ег погынен. Лишке миен кертдыме-влакше кеч нөлтал ончыкташ йодыныт. Тунам патриарх Макарий күкшака верыш шогалын да Ыресым икмыняр гана нөлтал ончыктен. «Господь, серлаге!» манын, калык йывыртен кычкырен да кумалын.

Константин кугыжа ден Елена аваже шуко поро пашам ыштеныт: тышан Христосын Ылыж кынелмыж лүмеш чапле храм, тыгак Елеон курыкышто, Вифлеемыште да Февроньсо Мамрий Тумо воктене храмлам чоҥеныт. Господьын Ыресшын Иерусалимеш кодымо ужашыже кызытат тушто, Христосын Ылыж кынелмыж лүмеш храмыште, аралалтеш.

Марий кундемьсе новомученик ден исповедник-шамыч коклаште епископ Сергийын (Дружининын) лүмжым кум ий ончыгына колаш тўнална. Журналнам лудшо-влакым туддене лишкырак палымым ыштена.

Епископ Сергий (тынеш пурымо лүмжө – Иван Прохорович Дружинин) 1863 ий 20 июньышто Тверь губерний Бежецк уезд У Селасе улан кресаньык ешыште шочын. Тўналтыш шинчымашым мўнгыштыжō налын. Изинекак черкыш кошташ йōратен, а 12 ияш годсекше – пōрѐен монастырьлашке, вет нунын тукымышт гыч шуко ег тўрлō обительыште кумалын илен. Тукым акаже-влак Воскресенский Новодевичий монастырьын монахиньыже лийыныт. Нунын темлымышт почеш, 18 ияш рвезе Валаамысе Спасо-Преображенский монастырьыш каен да икмыняр ий послушник лийын. Тушто илыш пеш неле, а тазалыкше лушкыдо улмылан кōра настоятель тудлан Стрельна посёлко воктенысе Сергиев пустыньыш куснаш темлен. Тушто Иван кок ий тыглай мирянин семын илен, службыш коштын, мом кўштымыштым мут колыштын шуктен.

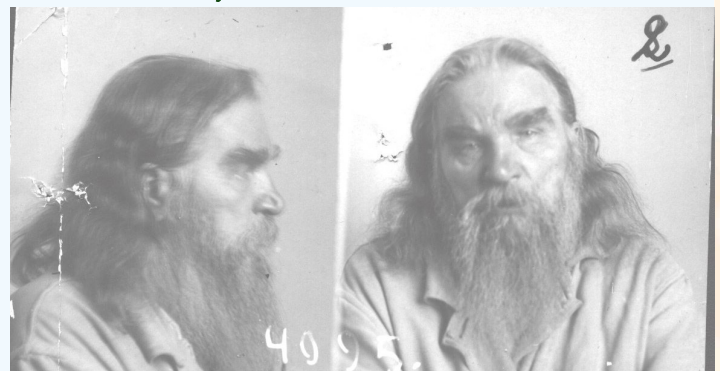
Монах лияш ўп пўчмō йўлам тудлан 1893 ий 24 сентябрьыште шуктеныт да преподобный Сергий Радонежскийын лүмжым пуэныт. Идалык гыч иеродиаконлан шогалтеныт, а 1898 ий гыч – иеромонахлан. Тудо кугу князь Константин Константинович ден тудын шочшыжо-влакын, тыгак шольыжо Дмитрий Константиновичын духовникишты лийын. Икмыняр жап Свято-Троицкий Сергиев пустыньыште служитлымек, 1904–1905 ийлаште Маньчжурийысе армияште военный священник лийын. Вара Петербург воктенысе обительышкыже пōртылын.

ЧЫНЫМ ЛЎДДЕ ОЙЛЫШО ЕПИСКОП

Архимандрит саним пуэн, 1915 ийыште тудым настоятельлан шогалтеныт.

1917 ийысе революцийын кугу орлыкым кондышашыжым архимандрит Сергий вигак умылен, Николай кугыжан престол деч коранмыжым чон корштен вашлийын. Пуламыр шўлыш тунам монах-шамычымат авалтен, пенгыде вуйлатышыштым нуно 1919 ий тўналтыште монастырь гычат поктен луктыныт. Тудлан Александро-Невский лаврыш каяш логалын. Илыш неле лийын, иеромонах-влакым лишыл черкылашке служитлаш колтеденыт. Сергий ача Андрей Критский лўмеш черкын настоятельже лийын. Прихожан-влак тудым чот пагаленыт да епископлан шогалташ икмыняр тўжем подписьым погеныт. Богословский образованийже укеат, Епископ совет ончыч тореш лийын. Но 1924 ий 23 ноябрьыште Патриарх Тихон хиротонийым эртарен да Нарвын епископшылан, Ленинград епархийын викарийжылан шогалтен. Владыка Сергий икмыняр храмыште служитлен.

Владыкым икымше гана 1930 ий 7 декабрьыште арестоватленыт, лу тылзым кучымек, вич ийлан эрык деч посна кодаш пунчалым луктыныт. Следствий годым тудо шкенжым лўддымын кучен: «Христос черкын ўшанле енге-шамычым да шуко духовенствым большевик-шамыч лўен пуштедат, черкым шалатылыт, Шочмо элнан шотан эргыже-влакым тўжем дене пытарат. Нуно чылажланат мутым кучаш тўналтыт, православный руш калык нуным ок проститле. Христос верам поктылшо-влак кызыт мемнан элыш уло тўня гыч погыненыт да властьыш шўшкылтыныт. Руш православный калык нунын кид йымалнышт орлана...». Тунам тыге каласен керташ пеш кугу пенгыдылык кўлын.

Ярославский тюрьмаште кужун кучымекышт, чот черланен, сандене 1935 ий тўналтыште Бутырский тюрьман больницыштыже кум тылзе наре эмлалтын. Идалык мучаште владыка Сергийым кум ийлан Марий кундемыш ссылкыш колтеныт. Тудо Йошкар-Олаште илен да шолып служитлен, верысе калык тудым святой старец семын аклен. Тунам М. Горькийын пелашыже Е.П. Пешкова шуко орлыкан еглан полышым пуэден. Владыка тудлан серышым возен: «Марий областьыш, Йошкар-Олашке, мыйым кум ийлан

колтеныт. Господь мыйым чамана: ик йорло монашенка илаш лукым пуэн, шкежат мыланем польшкала. Кидем корштымылан көра мый шкеже нимом ыштен ом керт. Мо уло вургемем корнышто чыла шолыштыныт, шокшо вургем деч посна изиш гына кылмен колэн омыл. Озангыште поро ег-влак мыйым черкыш колтеныт, тушто мый Архангельскыш ссылкыш каяш ямдылалтше епископ Авраамийым вашлийынам. Тудо мыланем полшен да эше тендан адресдам пуэн. Тудо огыл гын, кызыт иктаж-кушто кылмыше пугомыля семын пörдалам ыле».

Епископ Сергийлан Йошкар-Олаштан кумалын илаш пуэн огытыл, 1937 ий 7 сентябрьште тудым арестоватленыт, 74 ияш шонгыенлан «контрреволюционер-шамычын вуйлатышышт» лүмым тушкалтыныт. Владыка шкенжым титаканлан шотлен огыл, ик егынат лүмжым осалыш луктын каласен огыл. Тудым лүен пуштмо шотышто пунчалым ныл кече гыч луктыныт да 17 сентябрьште Йошкар-Оласе тюрьман подвалешыже шуктеныт.

Йотэлысе Руш Православный Черке Россиясе новомученик ден исповедник-шамычым 1981 ий 1 ноябрьште канонизироватлен, тидын деч вара епископ Сергей (Дружинин) тушто святой семын шотлалтын.

Руш Православный Черкын Священный Синодшо епископ Сергийым святой ликыш 2020 ий 11 мартыште пуртен да 17 сентябрьым пагален шарныме кече семын палемден.

ВОЛГАЛТЫН У ЧАСАМЛА

Советский район Купшыльо (Купшульсола) Ялыште Мирликийсе архиепископ святитель Николай лүмеш часамлам освятитлыме.

Тудым чот орланыше да эмлыше Пантелеимоным шарныме кечын, 9 августышто, Ушнур селасе святой апостол-влак Петр ден Павел лүмеш черкын настоятельже иерей Алексей Тарасов святитлен. Тиде часамлам Чкарино селасе черкылан возымо.

Святитель Николай лүмеш часамлам Медведево район Ким ял гыч Р.А. Сергееван тыршымыж дене шогалтыме. Роза (Раисия) Андреевнан кочаже Данил Кузьмич Пикин Купшыльо ялыште илен, тудын жапыште 35 сурт лийын. Империалистический сар тунгалмеке, элым аралаш каен да 1915 ийыште 23 ияш Данил Пикин увер деч посна йомын...

Данил Кузьмичын колымыж деч вара шүдö ий утла эртен. Роза Андреевна ешыж дене кочан илыме верешыже часамлам шындаш кутырен келшеныт да 2017 ийыште чогаш тунгалыныт.

Юмо полшымо дене Р.А. Сергеева Марий Эл Республикын кугыжаныш архивыштыже I-ше Тунямбал сарыште колышо-влакын спискыштым муын, тушто Данил Кузьмичымат палемдыме улмаш. 2023 ий 1 августышто часамла деч тораште огыл тиде ял гыч улшо чыла колышылан Шарнымаш онгам сакыме.

Часамла пеш сöрал верыште шога. Тораште огыл шуко курыман тумо кушкеш – ныл кугыенгын öндальшыже күжгытан! Преданий почеш, тиде тумо йымалне Уржум салтак-рекрут-влак каненыт, а тумо шенгелныже Чкарино ден Азаново селала гоч Ронгыш корно каен. Ялыште илыше калык ушана: вес ий гыч Юмын Аван Седмиезерный иконыж дене Советский районышто эртыше крестный ход Чкарино гыч Ронго села марте лач тиде часамла воктеч каяш тунгалеш, а ошкылшо-влак ятыр курымаш тумо йымалан каналташ чарнат.

**Татьяна ден Олег МИХАЙЛОВЫТ,
Ушнур черкын прихожанже-влак**

ЮМЫЛАН КОЛТЫМО СЕРЫШ

Йолташмын аваже – Глаша кокай – ўмыржō мучко почтышто пашам ыштен, серыш-влакым сортироватлен. Тудо кўртныгорно станций воктене, кугу пу пōртысō изи пачерыште илен. Школым тунем пытарымыланна ятыр жап эртенат, туддеке Саня эргыж нерген йодышташ манын пурышым да тыгай историйым кольым.

– Саня нерген пален налнет? Ынде нимом шылташ: Саня ден Света мыйын ашнаш налме йочам улыт. Сар тўналме годым марлан лектынам, возалтмына эрлашыжымак пелашеым военкоматыш ўжыктеныт да сарыш нангаеныт. Степанем увер деч посна йомо. Тудым кудлымшо ийла марте вученам, кеч чолак, кеч сокыр толжо шонен, Юмым сōрваленам. Илышем яра ынже эрте манын, иктаж-кōлан порым ыштымем шуын. Вара йочапōрт гыч икшывым ашнаш налме нерген шонымаш шочо. Палет, икмыняр жап гыч мыйын кидышкем Юмылан колтымо серыш логале! Тудым мыланем Семёныч пуэн. Почтышто тунам шкет пōрѐен пашам ыштен, тудым ме шке коклаштына «Семёныч» манынна.

Тидым каласымек, Глаша кокай юмога шенгеч конвертым лукто, йўкын лудаш кўштыш. Самолётым сўретлыман конверт ўмбалне адрес олмышто «Юмылан» манын возымо ик мут гына лийын. Йоча кид дене пеш чаткан возымо серышым лудаш тўнальым: *«Чот шерге Юмо, Тыйым сōрвален йодам, мемнан деч аванам ит нал, кодо тудым. «Рак тудын пел шодыжым кочкын, сандене авана вашке кола» манын, Саня изам ойла. Икана тудо энгер гыч ракым кучен конден да мыйым лўдыктылын. Авамже кугу, а рак тыгай изи, кузе тудо кочкын кертеш? Поро Юмо, мемнан деч аванам ит нангай. Саня «Авана кола*

гын, ачанан вес ватыже Ира кокай лиеш» манын ойла. Тудо мемнам вигак йочапōртыш пуа. Мый йочапōрт деч пеш лўдам. Тушто йоча-шамыч тўредме вуян коштыт да эре кредалыт. Саня «ом лўд» манеш гынат, йўдым эре шортеш. Поро Юмо, аванам чамане, Тый мыланна пытартыш ўшан улат. Школышто ойлат: «Юмо уке», но Сазониха кувай «Юмо уло да чылаштлан полша» манеш. Тидлан кōра чот кумалаш кўштен. Мый тыгак ыштем: тудын туныктымыж семын шкемым ыреслем, вара сукалтем да Тыйым сōрвалем. Юмо, мемнан аванам да Саня ден когыньнам чамане. Тиде серышым Тыланет Света воза. Ачам мыланем лу ырым мороженыйлан пуэн, а мый самолётан конвертым налынам, тек серышемым Тый декет вашкерак намиен шукта».

Серышан конвертым мый Глаша кокайлан мōнгеш шуялтышым, тудо адак юмога шенгек сайын пыштыш да мутшым шуйыш:

– Лудын лекмек, тунам чот шортым да, йоча-шамычым муаш шонен, тораште огыл верланыше йочапōртыш кайышым. «Индеш ияш ўдыр ден лу ияш рвезе Земцовмыт тиде идалык тўналтыште тышке логалыныт», – маньыч. Директор дене мутланышым, ашнаш налме шотышто йодыштым. «Пашадарет изи, пелашет уке, сандене нелылык лектеш», – шижтарыш тудо. Тунам Семёнычым сōрвалаш шонен пыштышым. Айдемыже тудо уда огыл, но подылаш йōратен. Йоча-шамычым ашнаш налаш манын, мый тудым лўмжылан возалташ йодым. «Енын комбигыжым ончынем ок шу», – каласыш тудо. «Ончашыже тый огыл, а мый тўналам вет, шкет улмемлан кōра мыланемже огыт пу», – умылтарышым тудлан. Лўмжылан возалташ тудо келшыш. Кум тылзе тўрлō документым погышым, вара йоча-шамычым налаш кайышым. Шорыкым тўредме семын тўредме вуян кок канга йочам ончыкем конден шогалтышт, рвезын кидше какарген пытыше ыле. Мыйже нуным тора гыч эре эскеренам, а нуно мыйым икымше гана ужыныт. Директор ўмбақышт пеш серьёзно ончале да каласыш:

– Палыме лийза, тиде тендан тукым кокада Глафира Ивановна, авадан родыжо. Тудо тендам ончаш налнеже, авада олмеш лийнеже. Те тидлан келшеда мо?

Ўдыр вигак мый декаем лишеме, а рвезе эше кужун ончен шогыш да йодо: «Кокай, а тый мемнам кыраш от тўнал?» Мый шортын колтышым да кыраш ом тўнал манын товатышым. Тыге мый шочшан лийым. Семёныч икмыняр гана толын, изи пōлемыштына пу кроватьым, ўстелым ыштен, тидлан оксамат налын огыл. Но илаш садак пеш неле ыле: пашадарем 80 тенге веле, эше вес пашаш куржталам – тушто коло тенгем тўлат. Чикташ, пукшаш кўлеш. Света чыла визытанлан тунемын. Мōнгыштат полшен: зрыктен, кочкаш шолтен, урген. Тудо изаж деч ик класслан изирак лийын гынат, тудлан урокым ышташ полшен. А Саня школышто удан тунемын, кредалын, ўчим ыштылын, эше уда койышан йолташ-шамыч дене ушнен. Нуно я пошкудын пакчажым толен лектыт, я школышто иктаж-мом ыштат. Света дене коктын ваштарешыже шинчына, ойлена, шортына, а тудо

Мемнам санга йымачше онча. Семёныч толеш да мыйымак вурсен кода.

Ик ий тыге орланышна. Икана ўдырамаш милиционер тольо да ойла: «Тендан эргыдам учётыш шогалтенна, ынде колонийыш колташ документым ямдылена». Тунам мыйын чытышем пытыш, Саням ваштарешем шындышым да пенгыдын каласышым: «Тыланда верч мыняр тыршем, а тый нимом от акле, чыла мардеж почеш колтет. Мемнан дене пырля шот дене ынет иле гын, сита, эргым, мемнам тыге орландараш, колонийыш каяш ямдылалт!»

Ончем, чурийже койын вашталтеш. Ала «эргым» манмем чонышкыжо логалын, ала шкаланжат чот йөсө лийын, но тылеч вара рвезе вашталте. Шошым пакчам скеак кўнчыш, паренгым да моло саскам шындыш, кенгеж гоч вўдым шавыш, шўкым кўрө. Семёныч тудым плотник пашалан туныкташ тўнгале. Уда йолташыж-шамыч деч эркин-эркин коранге. Кудымшо классыште ече дене сайын кошташ тўнгале да секцийыш возалте. Тушто тудлан ечим, ботинкым да спорт вургемым яра пуат ыле. Вара школ верч гына огыл, область верчат тагасымашыш кошто, шарнет вет? Грамотым да шергакан пөлекым кондедыш. Сбор годым нуным яра пукшеныт, оксамат изиш пуэныт. Школым сайын тунем пытарымек, тудо танковый училищыш кайыш. Ынде тебе подполковник, батальон командир. Света школым ший медаль, а пединститутым йошкар диплом дене тунем пытарыш, кызыт школышто завучлан ышта. Коктынат мыйым «авай» маныт, а уныка-шамычлан кова улам. Семёныч дене коктынат пенсийыш шуынна, пытартыш лу ийым пырля илена. Юмылан колтымо серышым Семёныч тунам мылам ок пу гын, мемнан дене мо лиеш ыле?

Александр ИСУПОВ

ШОРТШО АЗА

Черкыште изи азам тынеш пуртеныт. Ньюга чарныде шортын да, бачышка деч кертмыж семын утлаш төчен, кадыргылын, чумедылын, изи кизаж дене лупшкедылын. А вўдан чанеш кум гана чывылтыме годым чон лекшаш гай кычкырен, пуйто ўмбакыже шолшо вўдым опталыныт. Кугыен-влак, тыгай сўретым ужын, эсогыл чытырналт каеныт.

Азан аваже, йочажым чаманен, тынеш пуртымо таинствым шуктышо бачышка деке лишемын:

– Мыняр жап тиде эше шуйнаш тўнгалеш?

– Эше тынарак, – вашештен бачышка.

– Тиде пашам писынрак шукташ ок лий мо? Ужыдас, йоча ноен пытен.

– Уке, огеш лий. Мый чыла радам дене ыштышаш улам, уке гын таинстве огеш шукталт.

Самырык ава уэш бачышкам сөрвален:

– Ну, вара кузе лияш? Орланымыжым ужыда вет, эше тынарак жапым тудо чытен огеш керт...

– Йочат тидлан огыл орлана, – ласкан каласен бачышка.

– Вара молан?

– Тендан, кугыен-влакын,

сулыккланда кўра.

– Мо-мо? – ўдырамаш шинчажым каралтен. Но нимом каласен шуктен огыл, бачышка тунамак йодын:

– Те венчаялтше улыда?

– Уке.

Бачышка, изишлан шыпланен, пуйто ала-мом шарналташ төчен, вара каласен:

– Лектеш, те Кугу пўтө жапыште мўшкырангында?

Ўдырамаш шып шоген.

– Азам кудалтенда?

Ўдырамаш вачым веле туртыктен, нимом вашештен огыл. А бачышка ўмбакыже ойлен:

– Шкеже Юмын храмыш нигунам коштын огыдал. Сулыкым касарыде, Пырчесым подылде иледа. Тыланда шкаланда черкыште шогаш неле, а йочаланда эшеат чот нелырак. Тудо шкенжым храмыште ласкан кучыжо манын шонедат гын, те шкеже сай могырыш вашталтшаш улыда.

Самырык аван шўргыжө мучко шинчавўд йоген. Тудо, вуйжым кумык сакен, верышкыже пўртылын. Мо ўрыктарышыже: тиде жапыште аза шортмым да лупшкедылым чарнен, пуйто бачышка аваже дене огыл, а туддене мутланен.

АЙДЕМЫН ПРАВАЖЕ

– Теве Костяна школ гыч тольо. Ме Мишук дене тыйым шаггысек вучена, – Костя аважын ныжыл йүкшым кольо. Кухньо омсаште кок ияш шольыжат койылалтыш. Изажын толын шумызлан пеш куанен. А пöрт мучко тамле перемеч пуш шарлен.

Костя писын гына луман үмбал вургемжым кудаше, леве вүд дене кидшым шүлалтыш да үстел коклаш пурен шинче. Аваже тудлан шокшо чайым темыш, перемечан тарелкам ончыкыжо шүкале.

– Костя, мом шонет? Коч, йүкшас.

– Авай, таче школыш ом... уке, об... уке, икманаш, мудсмен толын ыле.

– Омбудсмен?

– Аха, тыге палдарышт. Палет, авай, ме йонгылыш илена, йөршеш йонгылыш.

– Молан?

– Ончо: йоча чынже дене йоча огыл!

– Кузе тыге?

– Теве тыге. Йоча – тиде айдеме. Кугыен гаяк айдеме. Тудынат шке праваже уло! Мыйым, авай, вурсаш огеш лий, мыйын личный илышлан правам уло. Мутлан, мый эше уремыште коштнем, а тый мөнгө үжын пуртет. Але мый компьютер дене моднем, а тый кевытыш киндылан колтет... Мыйын канаш правам уло! Але эше: мый витаминлан поян кочкишым кочшаш улам, ну, фруктым, шылым! Мемнан үстембалне емыж-саска эреж годым уке. Тиде, авай, мыйын правам пудыртымаш лиеш! А шарнет, ачай кузе мыйым чот перыш? Ну, кунам мый Мишукым пошкудо Витя чүчүн мутшо-влак дене вурсышым... Шарнет? Тидыже мыйын правам эшеат чотрак пудыртымо лиеш, тидлан мыйым тендан деч шупшынат налын кертыт! Йöра, авай, тый ит тургыжлане. Кумылетым волтышым мо вет?

Костян аваже эргыж үмбака öрын ончен, а рвезе умбакыже ойлен:

– А эше ом..., об... ну, толшо ег «Те шкендан правадам аралышаш улыда» мане. Мутлан, йынгыр шоктымодеч вара мемнам Марь Иванна урок гыч ок лук гын, ну, тудо, мутлан, иктаж увертарымашым ыштынеже – тидат, авай, мемнан праванам пудыртымо лиеш. Але юзгунам тудо мемнам чот вурса да класс гыч луктын колтымыж дене лүдыктылеш. Тидат правам пудыртымо лиеш! Тидын нерген эсменлан каласаш күлеш... Тудым вет паша гычат луктын колтен кертыт!

– Костя, йöратыме туныктышет тылат жал огыл? Тудо самырык огылыс... Уло вийжым тыланда пуа... Жал огыл?

– Тыгеже жал, конешне. Тудо поро... Но вет чыла

күлеш семын лийшаш! Айдемын праваже да тулеч моло...

Костя чайжым йöын пытарыш да, аважлан тауштен, писын гына портфельже дек кайыш, тушеч тетрадьым лукто, ик лаштыкшым кушкед нале:

– Авай, тый пешыже ит ойгыро! Мый вет чыла умылем, – аважым ончен ойла Костя. – Мый ончычсо семынак Мишукым ончаш полшаш, киндылан кошташ тўнгалам. Тольык теве мо... Саде толшо енет мотиваций, вес семынже кумылангдыме, нерген ойлыш. Теве тидыже пеш чын, шонем! А то мый тендан йөршеш «немотивированный» кушкам. А тыге огеш лий... Вучалте, чечас мый тылат ончыктем...

Ик мутым пелештыде, ава күмыж-совлам мушкаш тўнгале, а Костя урокым ыштыме үстел коклаш возаш шинче. Иктаж лу минут возкалыш, юзгунам тўрвыжымат шонышыжла пурлын колта. Теве, ямде. Кагаз лаштыкым аважлан намиен пуыш. А тушто шолдыран возымо: «Кодшо арняште: Мишук дене модынам – 20 тенге, кок гана кевытыш миенам – 30 тенге, Мишукын модышыжо-влакым веран-верышкышт оптенам – 20 тенге, пöртым үштынам 30 тенге. Иктешлымаш: 100 тенге».

Костян аваже эргыжын возымыжым пеш тўткын лудо. Костян ручкаж денак икмыняр йонгылышым тöрлыш. Мишук дене модмыжлан акым эргыже икмыняр гана вашталтен. Ончыч 20 тенге манын возен улмаш, вара 30 тенгеш тöрлатен, вара угыч 20 тенгеш савырен. Ава, келгын шүлалтен, эргыже үмбака ончале:

– Костя, а мыйын правам уло?

– Уло, тыйын эре уло, тыйже вет кугыен улат!

– Лиеш? Мыят икмомак сералтем, – ава Костян кагаз лаштыкшым савырале да вес могорешыже возаш тўнгале. Эн ончыч тудо мыскарам шарналтышыла шыргыжале, а вара ала-молан кумылдымо лие. Возен пытарышат, изи шольыж дене пырля машинам шўкен модшо эргыжлан шуялтыш, шкеже пўкеныш шинче.

Костя лудаш тўнгале. Аваже йытыран гына радамын возен: «Вургемым мушкедем, уютюг дене шымартем, пöрткöргым эрыктем, кочкаш шолтем, когыльым, перемечым күэштам». А вара буква-влак ала-молан шöрын каяш тўнгалыныт, пуйто аван шинчаже вудаканын да кузе возымыжым ужын огыл: «Эргым, тыйын шочметым вучымым годым тургыжланенам. Тыйым ыштымым годым чыташ лийдыме корштышым чытенам. Пўет лекме годым йўдым малыде эртаренам. Черланымет годым мыняре шортынам да, илыше код манын, чот Юмым сöрваленам. Изит годым тылат кас еда книгаг лудынам. Вуйыштем икымше чалемше үп пырче тыйым кычалмем жапыште лектын. Шарнет, йомынат ыле? Ачат дене кас мучко öрт лекшаш гай кычал куржталынна. А тый моло рвезе-влак дене пырля у пöртым чонымо кудывечыш каенат улмаш да тушто келге лагыш пуренгаенат, лектын кертын отыл. Ме тыйым пычкемыш йўдым гына муынна. Мыйын куатем, мыйын пашам, мыйын илышем. Тиде чыла – яра. Яра, молан манаш гын мый тыйым чот йöратем, эргым».

Костя, кагаз лаштыкым кучен, ончыч шып шогыш. Вара, аваж ончылан сукалтен шинчын, вуйжым тудын пулвуйышкыжо шуралтен шортын колтыш. Чылт ньогала, изи Мишук семынак шортын колтыш. А ава эргыжым, лыпланымешкыже, вуйжо гыч шыман нялткалыш.

Ольга РОЖНЕВА, йоча писатель

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

🟡 - пища с растит. маслом
 🟠 - пища без растительного масла
 🟢 - разрешение на рыбу
 🟣 - скоромная пища без мяса
 🟤 - разрешение на икру

🟡 - разрешение на вино
 🟠 - воздержание от пищи
 🟢 - сплошные седмицы
 🟣 - постные дни
 🟤 - особое поминовение усопших

6 – Москосо святитель Петрын да апостол-влак дене төр улшо святой Косма Этолийскийын кечышт.

8 – Юмын Аван Владимирский иконыжым вашлийме кече.

10 – Почаевысе преподобный Иовын кечыже.

11 – Христос ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо святой Иоанн пророкын вуйжым руалме

СЕНТЯБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

кече.

12 – Благоверный святой князь-влак Даниил Московский ден Александр Невскийын кечышт.

13 – Юмын Аван ўштыжым Константинополь олесе Влахернский храмыш пыштыме кече.

14 – Черке У ий.

15 – Печерысе преподобный-влакын, Антоний ден Феодосийын, кечышт.

17 – Белгородысо святитель Иоасафын да Марий кундемывсе священномученик Сергей Дружинин епископын кечышт.

19 – Архангел Михаилын чудым ыштымыжым шарнымаш. Марий кундемывсе

новомученик-влакым шарныме кече.

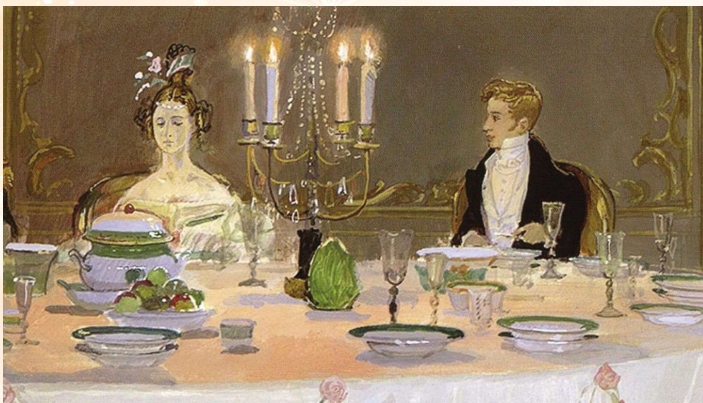
21 – Юмын Шочыктышо да эреак Ёдыр улшо Эн Святой Владычицын Шочмо кечыже.

24 – Преподобный Силуан Афонскийын кечыже.

26 – Христосын Ылжж кынешлыж лүмеш Иерусалимысе храмым уэмдыме кече. Воскресенский храм-влакын престольный пайремышт.

27 – Господын Эн Пагалыме Ылжжтарыше Ыресшым нөлталме пайрем.

30 – Святой орланыше Вера, Надежда, Любовь да нунын София аваштын кечышт.

Икана кугыза ден куваже храмыш миенят. Юмын литургий деч вара священник Адам ден Еван сулыкышт нерген ойлен. Мөнгө пörтылмышт годым шонгыен-влак проведыште каласкалымым радамленят. Кугыза пелештен:

– Ева ожно диаволым ок колышт гын, тўняште тынар сулык ок лий ыле.

– Ик енлан верчын ынде чыланат орланат. Ева олмышто мый саде олмам ом тўкө ыле! – шке шонымашыжым каласен ватыже.

– А тый Ева семын мыйым олма дене алгаштарет гын, тыланет туге шокшым пуртем ыле, кушко куржметым от пале ыле! – ўшандарен ойлен кугыза.

Тыгодым ик барин шке садыштыже каналтен шинчен да кугыза ден куван мутланымыштым колын. Пенгыдылыкыштым тергаш шонен, суртышкыжо унала ўжын. Вучыдымо ўжмашлан шонгыен-влак öрыныт гынат, поро енын киндешинчалжым тамлен ончаш тореш лийын огытыл.

Ўстел коклаш шындымек, барин тўрлө тамле кочкышым, йошкар аракам кондаш күштен.

– Мо тыште уло, чылажымат кочкаш-йўаш лиеш, тебе леведыш дене петырыме ты атым гына ида тўкө, тиде тенданлык огыл, – манын, кидше дене ўстембак ончыктен да лектын каен.

Коктын кодмекышт, шонгыен-шамычын аптыранымышт шулен йомын: нуно ўстембалне мо улым теммеш кочкыныт, йошкар аракамат подылыныт. Мўшкырышт темын, кумылышт күзен! Тыгодым кува, петырыме атым ончыктен пелештен:

– Ты атыштыже мо уло гын? Барин шкаланже эшеат тамле кочкышым ямдылен докан?

– Тиде тенданлык огыл манын вет, молан адак чыла палаш төчет? – чарен кугызаже.

– Кузе молан? Кунам ме эше тыгай пörтыш логалына? Пален налде каена гын, вара эре öпкелаш тўгалына! – вате талышнен веле.

Тыге ўчашен шинчен, пörьенгын пенгыдылыкше лушкен, ватыжын ате леведыш деке кидым шуйымыж годым тудо вуйжым «Йöра, ончал» маншыла савен.

Леведышым изиш нөлталмек, ватыже нимом ужын огылат, марийже пелештен:

– Тугеже сайынак почын ончал!

Атым сайын почмекышт, тушеч коля лектын кудалын. «Коляжым молан ўстембаке конденыт улмаш?» – шонен, шонгыен-шамыч öрын шинчыныт.

Тыгодым барин пурен:

– Ну, кузе вара, кочкын темда, кумылда сай?

Шкеже ате леведышым нөлталын да шуялтенрак пелештен:

– А коляже кудалын мо-о? Пырыслан ынде мом пукшена?

Уна-влакын öрт лекшаш гай лўдын шичмыштым ужын, барин воштыл колтен:

– Корнышто мо нерген ойлен ошкылмыдам шарналтыза. Те вет шкендам Адам да Ева дене тагастарышда, нунын семын огына ыште ыле манын ойлышда, ашкежетыгай изитергымашымат эртен ышда керт! Святой Возымаште каласыме: еным ида судитле, тунам шкеат судитлыме ода лий.

КУАНЕН ЧИЯЛТЕНА

КӖ ПОЛША МЫЛАННА?

О, пеш сәе: пелеште тӱняште
Кугыен да йоча илена!
Мландымбалым темен мемнан дене –
Моткоч мунлын ыштен Юмына.
Ме изи улына да сандене
Шӱдӱ дене лектеш йодышна.
Кугыен уке лийыт гын, кӱ деч
Поро илышым пален налына?
Теве толькы сентябрь да школыш
Уло кумылын ме каена.
Туныктышын лиеш тушто полыш,
Пӱртылына – ача-аванан.
Кугыен-влакат полышым йодыт,
Тидым ынде пеш сай палена.
«Тау лийже Тылат, Господь Юмо!» –
Нунын дене пырля ойлена.

Елена ЭПП,

А. Эманова марланген

УШАН КАҢАШ

Молан, шонеда, ме вес егым ятлена, вурсен ойлена, тудын илышыжым пургедына? А теве молан: ме шкенам могай улмынам умылен налаш огына тырше, сандене. Тидым ышташ тӱнгалына гын, вес егын кузе илымыжым, шкенжым кузе кучымыжым, могай койыш-шоктышан улмыжым шекланаш жапна йӱрешат огеш лий. Ончыч шкендам палаш тыршыза, вара вес егымат ятлымым чарнеда.

Преподобный Серафим САРОВСКИЙ

Иктаж-кӱ тылат вес ег нерген удам каласкалаш тӱнгалеш гын, ит колышт. «Э-э-эхе-хе, мыйже кажне кечын туддечат кугу языкым ала ыштылам да... Сандене вес ег нерген лучо ойлаш огыл» манын, чаре тудым.

Святитель Иоанн ЗЛАТОУСТ

Егнын тыйым мыскылен ойлымым от чыте гын, туддене вурседылмашке ит пуру, а шып лий. Тыге вашке лыпланет. Преподобный Ефрем СИРИН

"ШӱМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.

Журнал лемке жап - 12.09.2023 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Стинг» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пӱлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пӱлем.
Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тӱн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.Н. Таныгина, А.П. Чемекова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тӱрлӱ лийын кертыт. Серыш-влак мӱнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**